

Vergaderjaar 2008–2009

30 501

Regels voor het gunnen van overheidsopdrachten door aanbestedende diensten en opdrachten door speciale-sectorbedrijven (Aanbestedingswet)

Nr. 30

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 november 2008

Hierbij stuur ik u het rapport Nalevingsmeting Europees aanbesteden 2006.¹ Het betreft een onderzoek naar de naleving van de Europese aanbestedingsregels in Nederland. Het onderzoek is uitgevoerd door Significant B.V. te Barneveld.

Het rapport schetst een beeld van de mate waarin een aantal aanbestedingsplichtige sectoren in Nederland de Europese aanbestedingsregels heeft nageleefd in 2006. Het is een vervolg op eerdere nalevingsmetingen over 2002 en 2004. De resultaten van 2006 laten een verbetering van de naleving zien vergeleken met 2004; bij de meeste sectoren is de naleving toegenomen. Dit is een positief signaal. Er is de afgelopen jaren veel aandacht besteed aan de verbetering van de naleving. Het is goed om te kunnen constateren dat daadwerkelijk verbetering optreedt. Aan de andere kant is de naleving bij een aantal sectoren nog steeds erg laag en is de verbetering bij een aantal sectoren gestagneerd. Inspanningen tot verdere verbetering blijven dan ook nog nodig.

In het onderzoek is gemeten welk percentage van het aanbestedingsplichtige deel van de inkoop, oftewel de inkoop met een waarde boven de Europese drempelwaarden, daadwerkelijk Europees is aanbesteed. Dit is allereerst gemeten in inkoopvolume (€).

Sector	Inkoopvolume		
	2002	2004	2006
Kerndepartementen	81%	84%	78%
Gemeenten >100 000 inwoners	31%	67%	73%
Gemeenten 50 000–100 000 inw.		33%	56%
Gemeenten 20 000–50 000 inw.		24%	33%
Gemeenten 10 000–20 000 inw.		6%	27%
Gemeenten <10 000 inw.		0%	24%
Provincies	44%	76%	90%
Waterschappen	42%	51%	66%

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

	Inkoopvolume		
Academische Ziekenhuizen	24%	59%	57%
Hogescholen	19%	34%	33%
Universiteiten	40%	52%	50%
Politieregio's	31%	48%	64%

Vooral de gemeenten < 10 000 inwoners zijn sterk verbeterd tot 24%. Hoewel hun naleving nog achterblijft bij de naleving van de andere sectoren, is dit een grote verbetering.

Wanneer er alleen naar naleving op inkoopvolume gekeken wordt, kan er een vertekend beeld ontstaan. Immers, als een overheid een aantal opdrachten van grote waarde goed heeft aanbesteed, komt het percentage direct vrij hoog te liggen. Er is daarom ook gekeken welk percentage is aanbesteed van de verschillende soorten opdrachten (pakketten) die een aanbestedende dienst in de markt zet. Daarbij valt te denken aan de aanschaf van kantoorartikelen, het inhuren van ICT advies en ondersteuning of het laten realiseren en onderhouden van een wegennet. Een hoog percentage op aantal pakketten betekent dat er op veel verschillende onderdelen wordt aanbesteed.

	Aantal pakketten		
Sector	2002	2004	2006
Kerndepartementen	59%	74%	78%
Gemeenten > 100 000 inwoners	9%	46%	55%
Gemeenten 50 000–100 000 inw.		26%	34%
Gemeenten 20 000–50 000 inw.		17%	21%
Gemeenten 10 000–20 000 inw.		5%	21%
Gemeenten<10 000 inw.		0%	19%
Provincies	29%	44%	60%
Waterschappen	12%	24%	32%
Academische ziekenhuizen	23%	57%	50%
Hogescholen	9%	20%	23%
Universiteiten	21%	43%	40%
Politieregio's	21%	46%	47%

Waar bij de naleving in inkoopvolume een kleine daling zichtbaar is bij de kerndepartementen en hogescholen, is een groei zichtbaar bij de naleving in aantal inkooppakketten. Dit betekent dat er in deze sectoren in 2006 meer verschillende soorten opdrachten zijn aanbesteed dan in 2004. Ook de gemeenten, provincies en waterschappen zijn meer verschillende pakketten gaan aanbesteden.

Naast de bovenstaande sectoren zijn er ook vijf ZBO's onderzocht. Het betreft case studies. De resultaten zijn daarom niet naar de hele sector te vertalen. Gemeten in volume was het laagste nalevingspercentage bij de ZBO's 53% en het hoogste 87%.

Er is de afgelopen jaren, mede naar aanleiding van de vorige nalevingsonderzoeken het nodige uitgevoerd en in gang gezet om de naleving te verbeteren.

- PIANOo, het expertisecentrum op gebied van aanbesteden, zet zich op allerlei manieren in om overheden beter te laten aanbesteden, onder andere door regionale bijeenkomsten te organiseren. Zoals ik u in mei heb aangegeven, zal PIANOo voorlopig blijven bestaan. PIANOo besteedt apart aandacht aan het verbeteren van de aanbestedingspraktijk van decentrale overheden.
- De VNG heeft in 2006/2007, in samenwerking met de Ministeries van Economische Zaken en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

het project Goed Besteed uitgevoerd, dat was gericht op het verbeteren van het aanbesteden bij gemeenten en op het verhogen van de bestuurlijke aandacht voor aanbesteden. Er zijn onder andere regionale bijeenkomsten gehouden, er is een congres voor bestuurders georganiseerd, en er is een checklist aanbesteden voor bestuurders uitgebracht.

- Mede naar aanleiding van het vorige nalevingsonderzoek zijn de waterschappen het driejarig project «Professionalisering Inkoop en Aanbesteding» gestart. In het kader van dit project is vanuit de waterschappen voor drie jaar een medewerker bij PIANOo gedetacheerd die zich full time met deze professionaliseringslag bezig houdt. Een van de doelstellingen van het project is het vergroten van de rechtmatigheid van de aanbestedingen van de waterschappen.
- Verder houdt het Kenniscentrum Europa Decentraal (opgericht door Rijk, VNG, IPO en UvW) zich bezig met het vergroten van de kennis en expertise over Europees recht en de juiste toepassing ervan bij de decentrale overheden. Het aanbestedingsrecht is daarbij een van de voornaamste aandachtsgebieden. Alle medewerkers van decentrale overheden kunnen gratis informatie en advies inwinnen over Europese aangelegenheden bij Europa decentraal, evenals de medewerkers van de koepels (VNG, IPO, UvW) en departementen.
- Daarnaast is de RegieRaad Bouw een leidraad aanbesteden aan het ontwikkelen, waarin inzicht wordt gegeven in de werking van de aanbestedingsregels. De leidraad zal naar verwachting begin volgend jaar gepubliceerd worden. Tevens neemt de RegieRaad, in samenwerking met de VNG en PIANOo, initiatief om de opdrachtgeversrol van de aanbestedende diensten verder vorm te geven, door zich onder andere te richten op inkoop samenwerking bij kleinere gemeenten.

Veel van de acties waren gericht op decentrale overheden. Het huidige nalevingsonderzoek, met als peiljaar 2006, laat zien dat er een duidelijke verbetering waarneembaar is in de aanbestedingspraktijk van de decentrale overheden. Dit betekent dat we op de goede weg zijn.

De verbetering van de naleving blijft mijn aandacht houden. In overleg met de betrokken partijen blijf ik zoeken naar structurele verbetermogelijkheden. Zo ben ik bezig met de ontwikkeling van TenderNed, een elektronisch aanbestedingssysteem. Ook zal de bevordering van de naleving aandacht krijgen bij de ontwikkeling van de nieuwe aanbestedingswet, er zal bijvoorbeeld worden gelet op de praktische toepasbaarheid van de regels. Om structurele verbeteringen aan te brengen, is het belangrijk om te weten waar de knelpunten zitten en wat daaraan te doen is. PIANOo gaat de komende maanden zestig gemeenten langs om te inventariseren tegen welke problemen gemeenten aanlopen in de aanbestedingspraktijk. Aan de hand van de inventarisatie zal PIANOo samen met de VNG bekijken hoe ze de gemeenten kunnen helpen.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven